Чи може Муза ще співати?

Роздуми про майбутнє сучасної поезії

Чи може Муза ще співати?
Роздуми про майбутнє сучасної поезії

Витяг з блогу
LITTERAE
www.litterae.travel.blog

Як відомо, вже протягом кількох десятиліть поезія стала «Попелюшкою» літератури. Мистецтво віршування є по суті чужим для ментальності сучасного читача, а поетичні збірки мають зовсім незначну частку на книжковому ринку. Таким чином, на перший погляд здається, що поезія зарезервована для вузького кола фахівців або ж для натовпу дилетантів-невдах, які вважають себе поетами лише тому, що час від часу починають рядок з великої літери...

Але є й ті, хто запитує себе, чи існують альтернативні горизонти для того, що колись було королевою літературного вираження. Серед голосів, що пропонують нові способи взаємодії з публікою, своєю оригінальністю вирізняється **Іван Поццоні**. Він уклав «Анти-маніфест» «Неоавангарду», сповнений стимулів для тих, хто прагне говорити з аудиторією за допомогою оновлених експресивних методів.
Ключові пункти Маніфесту Поццоні наступні:

- Кинути виклик «кочовим капіталізмам» та транснаціональним владним структурам.
- Покласти край недовірі та налагодити діалог між культурними світами, навіть глибоко відмінними, що можуть дати початок плідним синтезам.
- Стимулювати створення колективних та анонімних мистецьких форм, що уникають ринкової логіки.
- Навчитися здійснювати культурний «тероризм», щоб протидіяти нігілістичній онтології, якою просякнутий наш час.
- Зробити ставку на оновлену цінність іронії як засобу перевертання панівних наративів.
- Розглядати постать інтелектуала в термінах активного меценатства та мілітантства (громадської позиції).
- Визнати вичерпаність тієї функції, яку літературна критика відігравала у XX столітті.

Ці програмні пункти виглядають надзвичайно інтригуючими для тих, хто відчуває атмосферу задушливого конформізму, що отруює сучасний сценарій: інтелектуали останніх тридцяти років не вигадали нічого кращого, як прикидатися «придворними поетами» глобалістської влади!

Світ поезії здається особливо відірваним від культурної дискусії. Сучасна поезія — незначний сектор книжкового ринку — характеризується фрагментарністю письменницького досвіду: автори або збираються у «катакомбних» гуртках, або ізолюються у патетичному літературному нарцисизмі.

Деякі пропозиції Поццоні, безумовно, можуть дати поштовх літературному світу, що загруз у нерухомості. Зокрема, заклик до діалогу між мовами, окрім того, що він є етично важливим, дистанціюється від елітарної замкненості та запліднює ґрунт, який з певних точок зору міг здаватися безплідним.

Подолання виміру «его» митця є особливо стимулюючою темою в роздумах Поццоні. Хоча відмова від власного «я» ризикує зашкодити оригінальності творів, це може відкрити шлях до нової (або добре забутої старої) концепції літературного твору. Фактично, інтернет-простір сприяє практиці поширення та споживання літератури, що відкривається для форм колективного спільного використання. Це нагадує ідею творчості як вираження спільних почуттів через безособовий голос — концепція, властива мистецтву минулих століть, зокрема Античності та Середньовіччя.

Зрештою, Поццоні пов'язує початок літературного «его» з Данте та переходом від Середньовіччя до Гуманізму: батько італійської літератури представляє собою підсумок середньовічного вираження, але водночас і початок нової епохи, чиї концепції творчості досі впливають на сучасну практику.

Іншим цікавим аспектом є акцент на іронії — ставленні, що є надзвичайно доречним у час, коли лещата політичної коректності задушили вільне самовираження та спонтанність соціальної поведінки. Це, безперечно, найбільш проблематичний пункт, оскільки сучасна етика була переформатована на основі суворих моральних кодексів, які глибоко змінили масову психологію. Іронія, глузування, гумор, сарказм сьогодні ризикують бути віднесеними до всеохопної категорії «дискримінації» або, що ще гірше, ці елементи просто перестають сприйматися... Ми дійшли до форм самоцензури, які повертають нас до часів Інквізиції або проєктують у дистопічне майбутнє орвеллівського «думкозлочину»!

Нарешті, Поццоні наполягає на важливості активної громадської позиції (militanza). В епоху глобалізації більшість інтелектуалів лише те й робили, що зачинялися у «вежі зі слонової кістки», щоб вибороти собі нішу медійної видимості, яка є

абсолютно безплідною для розширення свідомості громадської думки. Під «мілітантством» Поццоні, звісно, має на увазі не фанатичну заангажованість, а заклик до етики та відповідальності перед реальністю, яка щодня все більше ставить під сумнів усталені позиції.

Поццоні, як і багато інших інтелектуалів, засуджує розмноження видавництв та практику самвидаву, що породили феномен масового дилетантства. Проте варто також зазначити, що ця широка можливість публікації дає шанс оригінальним та «протисистемним» голосам, які відрізані від ланцюга великих видавництв. Коротше кажучи: ніколи раніше не писалося так багато поезії, як сьогодні. Проблема полягає швидше в тому, щоб стимулювати чутливість публіки до поетичного слова, повертаючи моральну силу та енергію мові, яку мас-медіа баналізували та спустошили. У цьому напрямку інтернет надає великі можливості, але варто було б замислитися над тим, як інтегрувати онлайн-ресурси з іншими інструментами: художніми перформансами, місцями публічного спілкування, ініціативами, що залучають навіть ту аудиторію, яка не звикла до читання поетичних текстів.

Провідні ідеї Поццоні видаються корисною провокацією, щоб сколихнути каламутні води

сучасного культурного сценарію. Виходячи з цих передумов, можна висловити волю до створення руху, здатного привернути увагу медіа до культурного феномену, який може виявитися напрочуд інноваційним.

Блог під редакцією Івана Поццоні:
Kolektivne NSEAE | Ivan Pozzoni | Substack

****

Цей текст був перекладений з італійської мови на українську за допомогою Google Gemini у 2026 році.